

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านวังโพน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านวังโพน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของบุคลากรโรงเรียนบ้านวังโพน

ในการวิจัยใช้แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจ ตั้งใจในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์แปลผลในภาพรวม พบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.29 อยู่ในระดับปานกลาง ตั้งแต่ขั้นตอนการคิดหรือเลือกหัวเรื่องมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านครูผู้สอนให้นักเรียนกำหนดปัญหาหรือเลือกหัวเรื่องเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียนสูงสุด ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนด้านครูผู้สอนให้นักเรียนกำหนดปัญหาหรือเลือกหัวเรื่องที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความน่าสนใจมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่ำสุด ($\bar{X} = 3.40$) ขั้นตอนการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.25 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านครูผู้สอนท่านเห็นว่านักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ได้เหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 3.30$) และด้านครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนเลือกศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสมต่ำสุด ($\bar{X} = 3.20$) ขั้นตอนการเขียนเค้าโครงของโครงงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนร่วมกันวางแผนในการรวบรวมข้อมูลและการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สูงสุด ($\bar{X} = 3.20$) และด้านครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษาได้เหมาะสมต่ำสุด ($\bar{X} = 3.05$) ขั้นตอนการปฏิบัติโครงงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนลงมือทำโครงงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้สูงสุด ($\bar{X} = 3.60$) และด้านครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนสามารถทำโครงงานตามขั้นตอนเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาได้เหมาะสมต่ำสุด ($\bar{X} = 3.25$) ขั้นตอนการเขียนรายงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง ในด้าน

ครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนในการเขียนรายงานผลที่ได้จากการทำโครงการตามหัวข้อที่กำหนดไว้ได้ สมบูรณ์สูงสุด ($\bar{X} = 3.10$) และด้านครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนเขียนรายงานโครงการมีความ ชัดเจนและรัดกุมของภาษาที่ใช้ได้เหมาะสมต่ำสุด ($\bar{X} = 3.00$) และขั้นตอนการแสดงผลงานมี ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนจัดทำแผนป้าย แสดงผลงานและมีเนื้อหาประกอบครบถ้วนสูงสุด ($\bar{X} = 3.45$) และด้านครูผู้สอนเห็นว่า นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการต่ำสุด ($\bar{X} = 3.25$) จากการศึกษาสภาพแสดงให้เห็นว่าบุคลากรยังไม่มั่นใจในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงการ เพราะถ้ายังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบโครงการแล้ว ความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงการก็จะลดลง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถทำโครงการได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายจึงได้มีมติในการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาพัฒนา บุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ระยะที่ 2 พัฒนาศักยภาพของโรงเรียนบ้านวังโพธิ์ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

จากการดำเนินการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของโรงเรียน บ้านวังโพธิ์ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผล ในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ แบบโครงการสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)

หลังจากการศึกษาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของบุคลากรโรงเรียน บ้านวังโพธิ์ ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้นำผลจากระยะที่ 1 มาประชุมสนทนากลุ่มในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลางและมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในขั้นตอนการเขียนรายงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวม ต่ำสุดเท่ากับ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง ผลจากการประชุมสนทนาได้มีมติและวางแผนและ กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน

2. การปฏิบัติการ (Action)

ดำเนินการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของโรงเรียน บ้านวังโพธิ์ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ภายใน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการและ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน พบว่าก่อนการประชุมเชิง ปฏิบัติการระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย มีคะแนนเท่ากับ 10.10 คะแนน จาก คะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 48.50 ส่วนคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเท่ากับ 18.10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.50 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เพิ่มขึ้นทั้งรายบุคคลและโดยรวม หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มมากขึ้น ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ในการดำเนินงานพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามขั้นตอน 6 ขั้นตอนมากขึ้น สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพพบบรรลุเป้าหมายในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การสังเกต (Observation)

หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานแล้ว กลุ่มเป้าหมายได้นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ดำเนินการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและนิเทศภายในโดยผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาเอกสาร กำหนดกลวิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดหาสื่อและการวัดและประเมินผล การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในทุกชั้นเรียน ซึ่งได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนทั้งหมด 30 คน เพื่อสะท้อนผลการจัดทำโครงงานโดยครูผู้สอนร่วมกันประเมินโครงงาน โดยเลือกโครงงานที่ได้คะแนนสูงสุดของแต่ละชั้น ๆ ละ 1 โครงงาน จำนวนทั้งหมด 6 โครงงาน ซึ่งนักเรียนสามารถทำโครงงานได้ พบว่านักเรียนสามารถจัดทำโครงงานได้ซึ่งมีระดับผลการประเมินโครงงานของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.23 อยู่ในระดับมาก

4. การสะท้อนผล (Reflection)

หลังจากการนิเทศภายในผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อสะท้อนผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน โดยนำผลการประเมินเข้าที่ประชุมสนทนาทางวิชาการมาทำการวิเคราะห์ร่วมกันหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ พบว่าครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนการเขียนรายงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.88$) อยู่ในระดับมาก ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้เสนอแนะแนวทางพัฒนา กลุ่มเป้าหมายควรได้รับการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในขั้นตอนการเขียนรายงานแก่กลุ่มเป้าหมายอีกในโอกาสต่อไป

ผลการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านวังโพนตามกลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัยคือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถที่จะเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ด้วยความมั่นใจเพิ่มขึ้นตามขั้นตอนของโครงงานทั้ง 6 ขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถทำโครงงานได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่จากการนิเทศภายในในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่ายังมีบางขั้นตอนของการจัดการเรียนเรียนรู้แบบโครงงานคือขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเขียนรายงานซึ่งมีค่าเฉลี่ยยังต่ำ ซึ่งควรมีการพัฒนาให้บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการเขียนรายงานให้มีระดับสภาพที่ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านวังโพน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของบุคลากรโรงเรียนบ้านวังโพน พบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.29 อยู่ในระดับปานกลาง ในขั้นตอนการคิดหรือเลือกหัวเรื่องมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุดเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก และขั้นตอนการเขียนรายงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมต่ำสุดเท่ากับ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างมั่นใจมากขึ้นจนทำให้นักเรียนสามารถทำโครงงานได้ ทั้งนี้เพราะการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ด้านการปฏิบัติให้กับผู้เข้ารับการประชุมอบรมนอกเหนือจากการเรียนรู้ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ผกาพันธ์ ผาเจริญ (2551 : 113-114) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาครูเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านท่าหนองพันทา อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่าก่อนการพัฒนาบุคลากรครูบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยึดตนเองเป็นหลัก ไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า ใช้แหล่งการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิด การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การแสดงออกเต็มศักยภาพของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออก และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานน้อยมาก เมื่อมีการพัฒนาบุคลากรแล้วพบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 7 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างถูกต้องและมั่นใจมากขึ้น นักเรียนสามารถจัดทำโครงงานได้ ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งเพ็ชร เบ้าเรือง (2551 : 130) การอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการทำโครงงาน ทั้งยังมีความมั่นใจว่าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยการแนะนำนักเรียนในการจัดทำโครงงานในรูปแบบต่าง ๆ ในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบสอนได้ ทั้งนี้เพราะการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ด้านการปฏิบัติให้กับผู้เข้ารับการอบรมนอกเหนือจากการเรียนรู้จากทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของยุพิน เมืองฮาม (2552 : 113) การอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการทำโครงงาน ทั้งยังมีความมั่นใจว่าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยการแนะนำนักเรียนในการจัดทำโครงงานใน

รูปแบบต่าง ๆ ในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบสอนได้

3. การนิเทศภายในโดยผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ประเมิน ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสนทนาทางวิชาการควบคู่กันไปด้วย ผลการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสนทนาทางวิชาการ การดำเนินการพัฒนาบุคลากรโดยการนิเทศภายในหลังจากดำเนินการจัดนิเทศภายใน ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อสะท้อนผลการพัฒนาโดยการนำผลการสอบถาม การสังเกต การประเมิน การสนทนาทางวิชาการมาทำการวิเคราะห์ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 6 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดี เพราะครูผู้สอนได้รับการช่วยเหลือและได้รับคำชี้แนะ ทำให้ครูผู้สอนมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งทำให้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบโครงงานส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดเป็นทำเป็นมีทักษะกระบวนการในการแก้ปัญหา สามารถสร้างองค์ความรู้และค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง การนิเทศภายในสรุปว่ากลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในทุกขั้นตอนได้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถจัดทำโครงงานที่ตนเองสนใจ นักเรียนสามารถจัดนิทรรศการและแสดงผลงานได้ สำหรับผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้รับความรู้ที่หลากหลายเพิ่มขึ้น ในแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่พบในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รู้จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ครบตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน ดังที่ นรินทร์ อินทรกำแหง (2552 : 134) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านปอแดง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ ครูกลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงงานมากขึ้น สอดคล้องกับ ศรีประพร วงศ์กมลลาไสย (2551 : 104) กล่าวว่าผลจากการนิเทศแบบมีส่วนร่วมโดยการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้นักเรียนสามารถทำโครงงานได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการนิเทศภายในพบว่า การนิเทศภายในทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการในทุกชั้นตอนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นควรมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในแต่ละชั้นตอนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อพัฒนาให้เป็นรูปแบบสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาของสถานศึกษาอื่นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY